

جلسه سوم

مدت زمان: ۷۵/۵ دقیقه

مکان: حسینیه ارشاد

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين ثم الصلوة والسلام على سيدنا و نبينا حبيب اله العالمين ابالقاسم المصطفى محمد. (اللهم صل على محمد و آل محمد). و على اهل بيته الطيبين الطاهرين المعصومين المكرمين سيما بقيه الله في الارضين ارواحنا لتراب مقدمه الفداء.

يك مناسبت خیلی خوب هم نزدیک هستیم به آن که ولادت حضرت علی اکبر سلام الله علیه هست و روز جوان که باید به شماها در واقع ما تبریک بگوییم پیشاپیش. ان شاء الله که همه ی جوانان عزیز ما بتوانند شخصیت شان را براساس این الگوی برجسته و فراز مند از نظر فکری، اخلاقی، توحیدی، آرمانی بتوانند برنامه ریزی کنند، خودسازی کنند، با این الگو همانندسازی کنند. اضلاع یک شخصیت سعادتمند و خوشبخت در شخصیت آن حضرت وجود دارد که می شود با تأسی به او ان شاء الله مسیرهای رشد و کمال را راحت تر طی کرد و به مقصد رسید ان شاء الله.

خب من با اجازه شما بروم سراغ بحث مان. اولین فصلی که ما در باب موضوع مهدویت در این جلسه ان شاء الله درباره آن صحبت می کنیم، مراجعه به قرآن کریم هست درباره حضرت مهدی علیه السلام. سعی کنیم یک نگاهی داشته باشیم به موضوع مهدویت در آینه کلام الهی و در قرآن کریم. این بحث این ماه ما و گفتار این ماه ما درباره موضوع اصلی مان ان شاء الله همین بحث است. به نظر من این مراجعه ان شاء الله به کل مباحث ما برکت خواهد داد. یکی از بهترین راهها مراجعه به قرآن کریم است. ما به هر بهانه ای باید مشرف بشویم به محضر قرآن و از انواز قرآنی بهره مند بشویم. حجت خدا در میان ما است. و ما می توانیم با قرآن کریم مسیرهای خودسازی، مسیرهای جامعه پردازی، مسیر عمومی ساخت جامعه مناسب با آرمان اسلامی را می توانیم طی کنیم. امیدوارم ان شاء الله این انس با قرآن کریم به ویژه در دوران جوانی روزی همه ی عزیزان باشد ان شاء الله. این خیلی دعای بزرگی است برای کسانی که در ایام جوانی شان هستند.

مسئله مهدویت را عرضه می کنیم به ساحت قرآن کریم ببینیم قرآن در این باره چه به ما می گوید؟ عنایت بفرمایید که در قرآن آیات مربوط به موضوع مهدویت خیلی فراوان است. از جمله موضوعاتی است که آیات فراوانی به این مسئله پرداخته. و بعضی از بزرگان آیاتی که نسبت پیدا می کرده با حضرت مهدی و با موضوع مهدویت و آرمان مهدوی، اینها را به صورت یک کتاب مستقل استخراج کردند. از جمله کاری است که مرحوم سید هاشم بحرانی که از محدثین عالی قدر ما است. ایشان بیش از صد آیه درباره حضرت مهدی علیه السلام را استخراج کرده با راهنمایی روایاتی که در این زمینه داشتیم و داریم و کتابی نوشته به نام المحجّه فیما نزل فی القائم الحجّه. یک کتاب خیلی جالب و دوست داشتنی است و به نظرم می آید که ترجمه هم شده. من اصل کتاب را از قدیم داشتم و خیلی به آن مراجعه کردم. خیلی قابل استفاده است. حالا احیاناً اگر عزیزان خواستند دوستان زحمت می کشند ترجمه فارسی اش را به شما معرفی می کنند. در صورتی که علاقه مند باشید می خواهید مراجعه بفرمایید و بیشتر با این موضوع در قرآن کریم آشنا بشوید.

علاوه بر این علامه مجلسی رضوان الله تعالی علیه در کتاب شریف بحار الانوار در آن جلد پنجاه و یکم که درباره حضرت مهدی علیه السلام هست، ایشان هم آنجا حوالی شصت آیه از قرآن کریم را آورده به عنوان آیاتی که مربوط هست به حضرت مهدی علیه السلام. می خواهم بگویم از این قبیل باز هم هست کارهای بزرگتر هم هست که بعضی به صورت یک معجم مجموعه ی آیاتی را که چه شیعه چه سنی دارند در جوامع روایی شان درباره حضرت مهدی علیه السلام، اینها را کنار هم آوردند و یک کار تحقیقی خیلی مفصلی را انجام دادند. از این قبیل هست تا بعضی از کارهای برگزیده و عمومی تر که بعضی از مؤسسات دیدم انجام دادند به صورت نمونه هایی از آیات مربوط به حضرت مهدی علیه السلام را که این هم ان شاء الله به شما معرفی می شود که احیاناً در صورتی که علاقه مند باشید بخواهید مراجعه بفرمایید و استفاده کنید. در هر صورت موضوع بسیار قابل توجهی است. و تعداد آیاتی که دلالت بر این مسئله حیاتی و جدی دارد. ببینید؛ من با اجازه

شما اول یک نگاه عمومی به موضوع داشته باشیم. بعد اگر خدا بخواهد چند نمونه از این آیات را که شاید آیات برجسته‌تری هست و احیاناً خود شما هم با این آیات آشنا هستید این‌ها را یک مروری داشته باشیم.

در مجموع آیاتی که در قرآن کریم دلالت می‌کند بر موضوع هدایت. هدایت الهی به صورت یک لطف بزرگ حضرت حق درباره انسان‌ها، این که خداوند تبارک و تعالی انسان‌ها را به حال خودشان رها نکرده، سرنوشت آن‌ها چه سرنوشت فردی‌شان چه سرنوشت جمعی‌شان در محیط عنایت و لطف پروردگار متعال هست. همان قاعده لطف مشهور. بنابراین جریان هدایت که دستگیری از انسان‌ها، راهنمایی آن‌ها، نشان دادن مسیر خوشبختی و خط سعادت به آن‌ها است همیشه در کنار آفرینش انسان‌ها از نقطه اول بوده. لذا مجموعه انبیاء الهی که آمدند از سوی خدای متعال و مبعوث شدند و جریان عمومی بعثت که هم‌پای آفرینش انسان و زیست عمومی انسان‌ها جریان بعثت به عنوان آن خط هدایت برقرار بوده. با همه‌ی آن خصوصیات زیبایی که دارد و رسالت‌ها و مأموریت‌هایی که در نص کلام الهی این‌ها هم اتفاقاً آمده. خوب از این قاعده عمومی که جریان عمومی بعثت‌ها است از قرآن کریم استفاده می‌شود که این خط بعثت به عنوان یک لطف دائمی همیشه به صورت یک جریان مستمر تا آخرین روز زیست انسان در این جهان ادامه خواهد داشت. اصلاً قابل خدشه نیست طبق قاعده. و با این مبنا شما به این نتیجه می‌رسید که این خط هدایت در محیط زندگی ما هم چنان ادامه دارد. همان خط هدایت هست. دلالتش وجود دارد، حجتش وجود دارد، در کنار کتاب الهی آن کسی که خط هدایت را حفاظت می‌کند از سوی خدای متعال هم در بین انسان‌ها هست. این همان اعتقاد مبنایی است که ما داریم و از متن قرآن کریم هم آن خط هدایت عمومی یک‌چنین دلالتی را برای ما دارد.

مطلب دوم مربوط می‌شود به بحث پایان این جهان. بحث‌هایی که ما در فلسفه تاریخ داریم و مباحثی که مسیر عمومی تاریخ را ترسیم می‌کند با همه‌ی فرازاها و نشیب‌هایش و ترسیمی که از افق پیش‌روی تاریخ انسان ارائه می‌کند. این هم یک فصل دیگری از آیات است. آیات فراوانی هم مربوط به این مسئله هست.

سنت‌های حاکم بر تاریخ و این که خداوند تبارک و تعالی تاریخ عمومی زندگی انسان‌ها را براساس سنت‌های قطعی خودش هدایت می‌کند. و سنت‌ها به عنوان قواعد قطعی حاکم بر زندگی انسان‌ها یک امر جدی‌ای هستند در قرآن کریم. این خودش یک بابی است می‌دانید. چه بسا آشنا هم باشید. مطالعه هم کرده باشید. یا سنت‌های تاریخ در قرآن. خدا رحمت کند مرحوم آیت‌الله شهید صدر رضوان‌الله تعالی علیه، ایشان یک درس تفسیر موضوعی داشتند. همان اوائل پیروزی انقلاب اسلامی هم منتشر شد. به ایران هم رسید. عنوان کتاب‌شان هم همین بود. سنت‌های تاریخ در قرآن. و ایشان آن‌جا این قواعد را بخشی از آن را تحلیل می‌کند که به منزله نرم‌افزارهایی هستند این سنت‌ها که به وسیله آن‌ها جامعه بشری و تاریخ انسان‌ها اداره می‌شود. این خودش به صورت مستقل موضوعی است که در قرآن کریم به آن توجه شده. خوب آیاتی که مربوط به جریان عمومی نبوت‌ها و ادامه او و این سنت‌های حاکم بر تاریخ می‌رود تا می‌رسد به پایان تاریخ. تا بالاخره سرنوشت انسان چه خواهد شد. سرنوشت جهان چه می‌شود؟ پایان چگونه پایانی است؟ پاسخ قرآن کریم به این موضوع یک پاسخ بسیار روشن، امیدبخش، مثبت و گرم است به این سؤال که پایان چگونه خواهد بود؟ بالاخره سرنوشت انسان به کجا خواهد رسید؟ و زندگی انسان در این دنیا به کجا خواهد انجامید؟ آیا آن‌چه که آرزوی فطری همه‌ی انسان‌ها بوده، برای یک زیست سعادت‌مندانه، آیا این آرزو در این جهان امکان برآورده شدنش هست؟ سؤال است دیگر. آیا آرزوی انسان برای آزادی، آرزوی انسان برای عدالت، آرزوی انسان برای امنیت، آرزوی انسان برای علم و آگاهی، آرزوی انسان برای رفاه و آسایش روی این کره زمین و توی این دنیا، این قابل تحقق هست یا نیست از نگاه خدای متعال. قرآن در این باره چه می‌گوید؟ آیا آرزوی انبیاء و آرمان‌های انبیاء که همین عناوینی است که الان خدمت شما فهرست کردم. در شکوفایی اخلاقی، در رشد، در بندگی خدای متعال، در عبادت بدون شرک، در عدالت بدون ظلم، در امنیت بدون اضطراب، آیا این‌ها روی این کره زمین قابل تحقق هست؟ قرآن کریم پاسخش به این سؤال خیلی پاسخ روشنی است و قاطع است. شاید برای تان جالب باشد. محکم‌ترین آیات قرآن کریم در پاسخ به همین سؤال است. و پاسخ این است که پایان زندگی انسان در این جهان پایان بسیار خوشی است. پایانی است روشن، بسیار دلپذیر، آکنده از همه‌ی آرزوهای خوب انسان‌ها و فطری انسان‌ها، آرزوهای مشترک‌شان. و این که این به صورت کلی در مجموعه این کره خاک که زیست‌گاه انسان هست تحقق پیدا می‌کند، این یک امر قطعی جدی بسیار محکم از نگاه قرآن کریم هست. بنابراین هیچ خدشه‌ای ندارد. یعنی محکم‌ترین آیات را ما در این بخش داریم. که همه‌ی آن‌چه که به عنوان آرزوهای فطری ما می‌شناسیم؛ در آن افق به صورت کامل تحقق پیدا خواهد کرد. و همه‌ی آن‌چه که انبیاء آمدند در بین بشر مطرح کردند. کتاب‌های آسمانی که نازل شده. از زیبایی‌های اخلاقی بگیرید، فردی تا درواقع آن برجسته‌ترین آرمان‌های انسان‌ها در زیست جمعی‌شان. که همیشه به صورت آرمان توسط انبیاء الهی مطرح می‌شده. همه‌ی این‌ها روی این کره زمین، روی همین زمینی که ما زندگی می‌کنیم تحقق پیدا خواهد کرد.

و این دقیقاً آن چیزی است که ما با یک کلیدواژه در محیط آخرین بعثت می‌شناسیم آن را. آن کلیدواژه کلیدواژه مهدی علیه‌السلام و عنوان عمومی مهدویت است. پس این هم یک فصل از آیات کریمه‌ی قرآنی است که حکایت روشنی از آینده جهان و آینده انسان و آینده تاریخ و پایان جهان و پایان تاریخ ترسیم شده. ترسیم خیلی ترسیم زیبایی است. پرامید، پراترزی که در واقع داشتن یک چنین سرنوشت محتومی روندگان را به آن‌ها امید می‌دهد، به آن‌ها روحیه می‌دهد، به آن‌ها صبر می‌دهد، به آن‌ها استقامت می‌دهد. امکان ماندن در بالاخره موقعیت‌های جهادی و کوشش و تلاش را برای‌شان فراهم می‌کند. خب این هم پس می‌شود یک سرفصل از آیات کریمه قرآنی. الان که من برای شما داشتم توضیح می‌دادم حتماً توی ذهن شریف‌تان بعضی از این آیات را شما داشتید مرور می‌کردید. من چندتا نمونه‌اش را از همین آیات عمومی را اشاره کنم خوب است دیگه. مثلاً شبیه این‌ها.

می‌فرماید در سوره مبارکه صافات آیه ۱۷۱ تا ۱۷۳ می‌فرماید: «وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ * إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ * وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ» (صافات/۱۷۳-۱۷۱) ببینید چقدر محکم است! یعنی آن سنت ما که در گذشته هم برای پیامبران مان این را ارائه کردیم. آن این کلمه است که «إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ» آن‌ها پیروز خواهند شد. و تعبیر زیبا این است. «وَأَنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ». سپاهیان ما یعنی سپاهیان فضیلت، لشکریان محبت، لشکریان عدالت، لشکریان اخلاق، لشکریان صلح، لشکریان امنیت، لشکریان آگاهی و علم «إِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ». این‌ها حتماً پیروز به تمام معنا خواهند شد. ببینید این است. خیلی قاطع است. دقت هم بکنید این آیات نوعاً با تأکید آمیخته است. یعنی اداه تأکیدی در آن خیلی فراوان است. این‌جا دیدید دیگه؛ نمونه‌اش هست. یا مثلاً این آیه کریمه در سوره مبارکه انفال آیه هفتم «وَوَيْدُ اللَّهِ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ» (انفال/۷) ببینید؛ مسئله اراده الهی است. خدای متعال اراده کرده. «وَيُرِيدُ اللَّهُ» که حق با امدادهای الهی و سنت‌های الهی کاملاً محقق بشود و تحقق عینی پیدا کند و پیروز بشود. «وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ». خدای متعال اراده کرده که کافران این پشت‌شان قطع بشود «يَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ». یعنی دیگه یک مرحله‌ای خواهد رسید که این‌ها دیگه امکان حضور و فعالیت با پرچم کفر را نخواهند داشت. یعنی هیچ، یعنی شکست قطعی و حتمی به آن‌ها وارد خواهد شد. خب معلوم است این مربوط به آینده است دیگه. چون الان که این اتفاق نیفتاده که. یعنی الان که ما به محیط زندگی مان نگاه می‌کنیم این اتفاق که هنوز نیفتاده. ولی این وعده هست، این اراده الهی هست. یا شبیه این آیه کریمه که این در سوره مبارکه صف «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» (صف/۹). که این یک‌جای دیگر هم در قرآن کریم هست که «وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» (صف/۸) «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَ دِينِ الْحَقِّ» که خداوند تبارک و تعالی رسول خودش را برای هدایت و با ابزار هدایت و با دین حق فرستاده که این ناظر به بالاخره این مبعث خاتم است دیگه. «لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ» و می‌خواهد این بر همه‌ی سائر دین‌ها، بر همه‌ی آن‌ها غلبه پیدا کند. مکاتبی که هستند و ادعاهایی که وجود دارد «وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ». آن‌ها می‌خواهد خوش‌شان بیاید می‌خواهد خوش‌شان نیاید. از این قبیل هست دیگه توی قرآن کریم. نمونه‌های فراوانی هست. حالا من به این چند نمونه اشاره کردم. پس ملاحظه می‌کنید که در این طیف از آیات که فراوان هم هستند و سخن از آینده است، سخن از آن شرایط خوب بهزیستی برای عموم انسان‌ها و تحقق آرزوهای انبیاء و آرزوهای انسان‌ها است، این هر جایی از قرآن کریم که هست در واقع دارد درباره یک حقیقتی سخن می‌گوید که در اسلام با یک کلیدواژه شناخته می‌شود و آن هم مهدی علیه‌السلام است. با این کلمه شناخته می‌شود و محل وفاق هم هست. البته این موضوع اختصاص به محیط اسلام هم ندارد. مراجعه که می‌کنید می‌بینید تقریباً محل وفاق بین خیلی از ادیان هست. یعنی شاید از ادیان توحیدی محل وفاق همه‌ی آن‌ها است. سائر هم، کسانی هم که بالاخره یک ارائه‌هایی داشتند خیلی از آن‌ها در این موضوع سعی کردند با ادیان توحیدی یک هماهنگی داشته باشند. یعنی راجع به آن پایان کار. آن‌که بالاخره منجی‌ای خواهد آمد از سوی خدای متعال. و این وضعیت را به صلاح خواهد آورد. و شاید آن نگرانی را که فرشتگان از روز اول آفرینش انسان‌ها داشتند، آن نگرانی را برطرف خواهد کرد. آن‌ها می‌گفتند در آیه خلافت هست دیگه. وقتی خدای متعال گفت «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَ نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَ نُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ» (بقره/۳۰) یعنی آن رازی که در این کلمه «إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ» نهفته است در واقع همان چیزی است که از روز اول بشریت چشم به راهش بوده. لذا مسئله تقریباً مشترک بین همه‌ی ادیان است. مخصوصاً ادیان توحیدی که در این زمینه به صورت قاطع دارای یک چنین آرمان نهایی‌ای هستند. چون از یک‌جا سرچشمه می‌گیرند دیگه. معلوم است. لذا قرآن کریم هم اگر خواسته راجع به این موضوع صحبت کند دلالت‌های قبلی‌اش را مطرح کرده. فرمود «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» (انبیاء/۱۰۵) یعنی شما اگر بروید سراغ زبور داوود هم همین را می‌بینید «مَنْ بَعْدَ الذِّكْرِ» گویا قبلاً در تورات هم راجع به همین موضوع ما صحبت کردیم که پایان پایانان خجسته‌ای است و صالحان زمام امر را در زمین به‌دست خواهند گرفت. خب عنایت بفرمایید که این یک طیف از آیات است. این آیات نیاز به تقرین ندارند. بلکه نیاز به تفسیر دارند. یعنی چی؟ یعنی شما

وقتی به این آیات مراجعه می‌کنید خود این آیات می‌گویند به شما که این مأموریت بزرگ در پایان کار توسط یک انسان الهی و مبعوثی از طرف خدای متعال محقق خواهد شد. این آیات خودشان حرف می‌زنند با ما. یک طائفه‌ای از آیات این‌گونه است. ناظر بر این که خدای متعال می‌گوید من این جوری خواستم، من اراده کردم که سپاه الهی، که سپاه عقل است بر لشکر جهل پیروز خواهد شد. سپاه الهی که سپاه عدل است بر لشکر ظلم پیروز خواهد شد. سپاه الهی که سپاه صلح و امنیت است بر سپاه شیطان که سپاه ناامنی و اضطراب است پیروز خواهد شد. خب این یعنی یک مأموریت روشنی را پروردگار متعال تعریف کرده و این توسط کسی از سوی خدای متعال محقق خواهد شد. این خودش دارد این آیات با ما حرف می‌زند. یک طائفه از آیات این جوری است.

بخش دیگری از آیات قرآن کریم هست که در ارتباط با موضوع مهدی علیه‌السلام و حوزه مباحث مهدویت است. آن آیات نه، به ظاهرش دلالت ندارد. آن آیات نیازمند تأویل است. تأویل هم که فقط توسط پیامبر و اهل‌بیت علیهم‌السلام صورت می‌گیرد. یعنی قرآن ناطق باید رمزگشایی کند از این آیات. این بخش آیات فراوانی هستند که در این آیات راجع به شخصیت آن منجی و موعود، درباره این آمده. راجع به بارانش و صفات آن‌ها آمده. راجع به بعضی از خصوصیات حکومتی که تشکیل می‌دهد و حاکمیتی که برقرار می‌کند هست. یعنی یک فهرست طولانی است از این قبیل از نکته‌ها است. درباره نشانه‌های ظهور هست. درباره بعضی از مقدمات ظهور هست. اما به ظاهر این آیاتی که شما مراجعه می‌کنید نه. شما هم چنین برداشتی ندارید. این مربوط می‌شود به آن باطن آیه که این‌جا نیاز به تأویل دارد. بنابراین ما یک فهرستی از آیات قرآن کریم داریم که این آیات تأویل شدند به حضرت مهدی علیه‌السلام و به موضوع مهدویت و قیام حضرت و شخصیت حضرت و مسائل پیرامون مهدویت. این هم یک طائفه‌ای از آیات هستند که تأویل شدند. بنابراین شما اگر به آن کتاب شریف المحجّه مراجعه کنید می‌بینید کنار، آیه‌ای مطرح شده، کنارش این کلمه هست. «نزل فی القائم الحجّه». می‌گوید این آیه درباره حضرت مهدی علیه‌السلام نازل شده. این را امام باقر می‌گوید، امام صادق می‌گوید، امام سجاد علیهم‌السلام می‌گویند. از طریق آن‌ها نقل شده و الا اگر ما این را نداشتیم، ما به این آیه مراجعه می‌کنیم چنین برداشتی نمی‌کنیم. که این آیات متعدد هستند. در همان کتاب شریف المحجّه شما تعداد زیادی از این آیات را می‌توانید ببینید که آیاتی است که تأویل شده. مثلاً «أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا» (زمر/ ۶۹) این «أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا» می‌گوید ای امامها. مسئله ظهور را مطرح می‌کند که، یعنی ذیل این آیه کریمه ظهور حضرت مهدی علیه‌الصلوة والسلام را با تأویل ارائه می‌کند. این‌جا جایی نیست که فکر عادی انسان‌ها راه داشته باشد. «وَلَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ» (آل عمران/ ۷) این تأویل فقط در اختیار خدای متعال است و راسخان در علم که اهل‌بیت علیهم‌السلام هستند و کسانی هستند که قرآن به آن‌ها نازل شده. در بیت آن‌ها نازل شده که بیت وحی است. از آن‌ها ما باید بپرسیم و استفاده کنیم. پس یک طائفه‌ای از آیات مربوط به مهدویت هم از این قبیل است که در اختیار ما هست. خب این کلیت مسئله. و جالب است که وقتی مجموعه این آیات را ما مراجعه می‌کنیم. ان شاءالله حالا اگر خدا به شما توفیق داد به همان منابعی که گفتم مراجعه بکنید این آیات را ببینید خیلی دل‌انگیز است. یعنی اصلاً می‌دانید، کلاً موضوعات مربوط به حضرت مهدی علیه‌الصلوة والسلام آیات خیلی دل‌نشین، آن‌چه که در کلام وحی هست. آیات بسیار دل‌نشین، انرژی‌بخش، امیدآفرین، حرکت‌آفرین، جهادآفرین، استقامت‌آفرین، این‌ها است. طیف آیه این جوری است. چون راجع به یک موضوعی صحبت می‌کند که با یک کلمه فقط می‌شود درباره‌اش صحبت کرد آن هم امید است دیگه. امید نهایی است. حالا ما این‌جا یک نکته‌ای را خوب هست به آن اشاره کنیم. و آن نکته این است. تفاوتی هست در محیط اسلامی درباره مهدی علیه‌السلام، یک تفاوت بسیار مهمی هم هست. می‌دانید اصل موضوع بین تمام گروه‌های اسلامی مشترک است با کلمه مهدی‌ها! کلمه دیگری هم ندارد. مهدی از فرزندان پیامبر علیه‌السلام که آن مأموریت نهایی را انجام خواهد داد و حاکمیت الهی را در زمین مستقر خواهد کرد و آرزوها را محقق می‌کند. این مشترک است. جالب است که در بعضی از آن، تأویل بعضی از این آیات هم ما روایاتی از اهل‌سنت هم داریم درباره حضرت مهدی علیه‌السلام. بنابراین هم اصل مهدویت هم شخص مهدی علیه‌السلام محل وفاق است. یک تفاوتی وجود دارد آن تفاوت خیلی قابل ملاحظه است. آن تفاوت این است که اهل‌سنت می‌گویند مهدی علیه‌السلام در وقت مورد نظر متولد خواهد شد. خواهد شد. یعنی وقتی که بنا باشد آن مأموریت انجام بشود متولد می‌شود، آماده می‌شود، بزرگ می‌شود و مهیا می‌شود برای انجام آن مأموریت. اما شیعه معتقد است که مهدی علیه‌الصلوة والسلام موجود است. متولد شده، نه حالا، قرن‌ها است که در بین ما است. حاضر است، ناظر است، قائم است، آماده است برای انجام آن مأموریت و منتظر است. این دو تا عالم است. این کتاب نازنینی که حضرت علامه جوادی آملی حفظه‌الله تعالی نوشتند، عنوان زیبایی برایش انتخاب کردند. موعود موجود. موعود موجود. یعنی ما درباره یک وعده‌ای که در آینده‌ها خواهد آمد صحبت نمی‌کنیم. او هست. در بین ما است. با ما زندگی می‌کند که حالا بعداً ما در این باره ان شاءالله در سلسله مباحث صحبت خواهیم کرد. این هم خاطرمان باشد. این آرمان بزرگ که در سپهر قرآن کریم این‌گونه می‌درخشد و این‌قدر چشم‌نواز است همراه با کسی است که آماده انجام این مأموریت بزرگ هست

سال‌ها و قرن‌ها. آن‌جا آن‌وقت دیگه بحث تاریخ مهدویت است و ولادت حضرت که در آستانه سالروز ولادت‌شان هم در این ماه معظم شعبان هستیم و سائر قضایا است. و این‌که خدای متعال او را ذخیره کرده و به اعجاز الهی هست و مهیا است و در تحقق مقدمات آن‌کار بزرگ خودش دست‌اندرکار اول است. یعنی فعال اول و جدی و وسط میدان برای این‌که آن‌روز بزرگ مقدماتش فراهم بشود خود او است. کارگردانی می‌کند. هست. در حاشیه نیست. در متن است. وسط میدان است. حالا این را داشته باشید. این را از چه جهت عرض کردم؟ از این جهت که آیات مربوط به حضرت مهدی علیه‌السلام را چه آن آیات کلی که مربوط به سنت‌های الهی است و ناظر به پایان تاریخ و فرجام زمین و زمان، چه آیاتی که ناظر به مسائل مهدویت به‌صورت جزئی‌تر و دقیق‌تر است چه تفصیلی‌اش چه تأویلی‌اش. وقتی که شما درباره موعود موجود این آیات را مطالعه می‌کنید حال‌تان یک حال دیگری است. عالم‌تان خیلی متفاوت است. تحقق آن وعده را خیلی به خودتان و به عالم خودتان نزدیک می‌بینید. این را پس خاطر مبارک‌تان علی‌العجاله باشد.

و اما من چند نمونه هم از آیات کریمه قرآنی که درباره حضرت مهدی علیه‌السلام و موضوع مهدویت هست یک چند نمونه‌اش را هم برای‌تان بخوانم. غیر از آن چند نمونه‌ای که به‌صورت آیات عمومی خواندم که ناظر به آن سنت نهایی الهی هست، بعضی از آیات که یک‌مقدار به بحث نزدیک‌تر است و شما هم با آن آشنا هستید این‌ها را هم به عنوان نمونه و به‌عنوان تبرک بخوانم برای‌تان. ببینیم چقدر فرصت به ما اجازه می‌دهد.

نمونه اول از سوره مبارکه نور است. سوره نور. خیلی آیه فوق‌العاده‌ای است. این آیه ۵۵ سوره مبارکه نور است. من همین‌جا یک پیشنهاد هم دارم به شما که این آیات منتخب درباره حضرت مهدی علیه‌السلام را هم مطالعه کنید هم حفظ کنید هم به تفسیرش مراجعه کنید و این از آن خودتان باشد. با این آیات انس داشته باشید ان شاءالله. خب این آیه نخست است در این فهرستی که من می‌خواهم عرض کنم.

اما آیه این است. «وَعَدَ اللَّهُ» ببینید چه جوری شروع می‌شود. آیه را ببینید چه‌طور شروع می‌شود. «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يُعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ». (نور/۵۵) الله اکبر! شما ملاحظه کنید این آیه کریمه چقدر محکم هم به‌لحاظ کلیدواژه‌ها هم به‌لحاظ ترکیب و اداء تأکید. خیلی فوق‌العاده است. نوع آیات مربوط به مهدویت این خصوصیت را دارد. عرض کردم اول. یعنی آیاتی است در قله استحکام از نظر اسلوب بیانی و از نظر مضامین و کلیدواژه‌ها. از نظر کلیدواژه‌ها. این‌جا ببینید با کلمه وعده شروع می‌شود. «وَعَدَ اللَّهُ» خدا وعده داده. خدای متعال. «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» به چه کسانی وعده داده؟ به مؤمنان صالح. یعنی به مؤمنانی که اهل عمل هستند. اهل عمل صالح هستند. جالب است. از همین کلمه، از همین صدر آیه، من الان در مقام تفسیر نیستم‌ها! آن یک بحث مستقلی است. ولی در حد یادآوری. چون تفسیر خود این آیه می‌تواند موضوع یک مباحث مفصلی باشد. ولی در حد اشاره عنایت کنید. خود این کلمه «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» دارد درواقع راه تحقق این وعده الهی را هم به ما نشان می‌دهد از طریق ایمان و عمل صالح. این امکان‌پذیر است. چون وعده تعلیق شده به مؤمنان صالح. «الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» منکم یعنی از شما، از جامعه. «مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ». این ترتیب هم جالب است. «آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ». خب وعده چیه؟ وعده این‌ها است. ببینید حالا با چه استحکامی. «لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ». از کلیدواژه استخلاف استفاده شده. برمی‌گردد به همان «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» (بقره/۳۰) «لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ». یعنی خلافت زمین و حکمرانی زمین در اختیار آن‌ها قرار خواهد گرفت. این یک. ببینید؛ بعد کلمه را، کلمه «فِي الْأَرْضِ» را دقت کردید؟ «لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ» الارض یعنی همه‌ی زمین. یعنی کل زمین نه این‌که مثلاً در یک گوشه‌ای، یک کشوری، یک منطقه خاصی. چون مسئله ما مسئله همه‌ی زمین است. مطلب بعدی‌اش جالب است. البته این‌جا یک اشاره‌ای به سنت الهی هم می‌کند. «كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» یعنی قبل از این هم خدای متعال وعده داده بوده به مؤمنان صالح. و بعضی از آن‌ها در بخش‌هایی از زمین به خلافت رسیدند. یعنی محیط زیست‌شان را بر قواعد ایمان و عمل صالح اداره کردند. در گذشته هم این نمونه‌هایی داشته اما نمونه‌های فراگیر و جامع و نهایی آن چیزی است که ظاهراً باید به انتظارش نشست. نشست نه، این کلمه نشستن به انتظار می‌داند کلمه خیلی گمراه‌کننده‌ای است. باید به انتظارش ایستاد. شما شاید یک تعبیر زیباتر و باتحرک بیشتری هم پیدا کردید.

مطلب بعدی چیه؟ «وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ». یعنی آن دینی را که خداوند تبارک و تعالی برای آن‌ها پسندیده بود آن دین را در محیط زیست آن‌ها متمکن می‌کند. یعنی مستقر می‌شود. حاکمیت می‌شود حاکمیت خواست الهی، فرمان الهی، امر الهی، نهی الهی،

آن چیزی که خدای متعال می‌پسندد. خب این هم حکایت از این است که دین مرضی؟؟ که به نص قرآن کریم اسلام است دیگه. می‌گوییم «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ» (آل عمران/۱۹) این یک جا است. جای دیگرش کجا است؟ در آیات مربوط به غدیر است دیگه.

س: ...

ج: بله؟ «الْيَوْمَ» آفرین! «أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا» (مائده/۳) که می‌گوییم آن اسلامی که خدای متعال پسندیده اسلامی است که دارای فلسفه سیاسی است که با علی بن ابی طالب علیه‌الصلوة والسلام در غدیر نشان‌گذاری شده. خب این دین فراگیر خواهد شد و همه‌ی زمین را خواهد گرفت. در محیط برنامه‌ریزی و اداره خودش. دیگه چی؟ «وَ لِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا». بعد از روزگاران ترس و اضطراب و ناراحتی‌ها و این‌ها خدای متعال وعده داده که آن‌ها را به امنیت خواهد رساند. امناً. حاصل این‌ها چه می‌شود؟ حاصل آن بفرمایید حاکمیت مؤمنان صالح که استخلاف «لِيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ». حاصل ... بله؟

س: ...

ج: حاکمیت دین، «يُمَكِّنَنَّ» حاصل «يُبَدِّلَنَّهُمْ» آن تبدیل به خوف و ترس و امنیت. حاصلش چه می‌شود؟ حاصلش این می‌شود خدای متعال، این تعبیر خیلی تعبیر لطیفی است. «يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا». یک‌روزی در این زمین این اتفاق خواهد افتاد که فقط من پرستیده می‌شوم. بی‌شکر. یعنی توحید بدون شکر. توحید خالص و ارتباط مردم با خدای متعال می‌شود یک ارتباط براساس بندگی ناب و خالص. این البته از امام سجاد علیه‌السلام. خب شما این آیه را الان پیش‌روی خودتان که داشته باشید، این آیه بدون این‌که نامی از حضرت مهدی علیه‌الصلوة والسلام بیاورد دارد یوم‌المهدی علیه‌السلام را، روز مهدی را که یوم‌الدین است، یوم‌الخلاص است، یوم‌الامن است. درست است؟ آن روز است دیگه. آن روز توحید ناب است. دارد آن‌روز را به شما معرفی می‌کند. خیلی روشن و شفاف. این آیه از آن آیاتی است که تأویل نمی‌خواهد تفسیر می‌خواهد. یعنی شما باید مراجعه کنید، آشنا بشوید با کلیدواژه‌ها، با معنایش، با ساخت آیه که آشنا بشوید با شما حرف می‌زند. لازم نیست از باطنش ما مطلبی را استخراج کنیم. خود ظاهر آیه دارد کاملاً درباره آن اتفاق بزرگ با ما صحبت می‌کند. این یک نمونه است. البته تفسیر این آیه کریمه را هم شما از ائمه علیهم‌السلام دارید. پای همین آیه از امام سجاد علیه‌الصلوة والسلام روایت داریم که این آیه درباره حضرت مهدی علیه‌السلام نازل شده. این یک نمونه. نمونه دوم (پس این سوره نور آیه ۵۵). نمونه دوم: سوره مبارکه انبیاء است. این نمونه دوم هم که الان برای تان خواندم یک قطعه‌ای از آن را. خیلی آیه دلنشینی است. و نسبت ویژه‌ای هم دارد با موضوع بعثت. با مبعث حضرت خاتم هم یک نسبت خیلی نزدیکی دارد. آیه را هم اکثراً حفظ هستید. معمولاً این قطعه از آیه را خیلی شنیدید. الان هم برای تان خواندم. «وَ لَقَدْ كَتَبْنَا». ببینید چقدر محکم شروع شده! باز با اداۀ تأکید شروع می‌شود. خود قد برای تأکید کافی است. لام که بر سر آن بیاید این تأکید مضاعف می‌شود. کتب، کتب، کتبنا یعنی حکایت از یک خواست قطعی حتمی جدی خدای متعال است. وقتی خدای متعال می‌فرماید ما این را نوشتیم یعنی سنت حتمی قطعی تخلف‌ناپذیر. معنایش این است. دیدید شما راجع به روزه قرآن از همین تعبیر استفاده می‌کند. درست است؟ بخوانید آیه‌اش را.

س: ...

ج: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ» (بقره/۱۸۳) این جوری می‌گوید «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ» از همین واژه نوشتن استفاده می‌کند. بر شما نوشته شده یعنی فُرِضَ عَلَيْكُمْ، یعنی بر شما متحتم شد، فرض شد. منتها وقتی می‌گوید نوشت یعنی هیچ برو برگرد ندارد. خیلی استحکامش را می‌رساند. آن جا می‌فرماید: «وَ لَقَدْ كَتَبْنَا». خب حالا کجا نوشتیم؟ «فِي الزَّبُورِ». زبور کتاب جناب داوود را می‌گویند که از صحف هست دیگه. می‌گوید ما آن جا نوشتیم. «مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» بعد از ذکر که این الذکر آن وقت می‌شود تورات. که از این کلمه «مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» هم استفاده می‌شود که گویا در تورات هم این مطلب بوده و این‌جا دوباره مؤکد تأکید شده باشد. این را ما آن وقت‌ها نوشتیم. این مطلب مال حالا نیست. در عهد اسلام و نزول قرآن. این از آن وقت هم بوده. یعنی در سائر کتاب‌های آسمانی پیشین ما این وعده را دادیم. این وعده مال امروز نیست. این وعده قدیمی است. یعنی سنت قطعی جدی ریشه‌دار است. آن چیه حالا؟ البته این‌جا دیدم در بعضی از تفاسیر و این‌ها هست که می‌گویند زبور را می‌شود به‌عنوان سائر کتاب‌های آسمانی هم در نظر گرفت. «مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» که بخواهند بگویند در همه‌ی کتاب‌های آسمانی قبلی این نوشته شده بود. ولی صریحش همین است که ما به شما گفتیم. «وَ لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» زبور داوود بعد از تورات موسی علیهم‌السلام. مطلب چیه؟ مطلب این است. «أَنَّ الْأَرْضَ» باز ببینید چقدر محکم است. این آن باز خودش این‌جا تأکید است. «الْأَرْضُ» الف و لام روی زمین که می‌آید حکایت از کل زمین است. «أَنَّ الْأَرْضَ». همه‌ی زمین. «يَرُثُهَا

عِبَادِي الصَّالِحُونَ» بندگان صالح من. یادتان هست در آیه قبلی «يَعْبُدُونِي» اینها لطیف است ها در شناخت سبک قرآنی. آنجا می گوید «يَعْبُدُونِي» که خود من را بپرستند. اینجا هم از همین تعبیر استفاده می کند. «عِبَادِي»، «عِبَادِي الصَّالِحُونَ». همه ی زمین با همه ی موجودیتش، همه ی امکانات سطح الارضی، همه ی امکانات تحت الارضی، همه ی بفرمایید منابع انسانی اش، همه ی میراث بشری اش، هر چه که دارد این به ارث خواهد رسید به انسان های صالح با این خصوصیات که بنده من هستند. «عِبَادِي الصَّالِحُونَ». بندگان صالح من. به اینها خواهد رسید. اینها می شوند میراث بر همه ی آن چه که این زمین بر خودش جای داده. خب ما تا اینجا را معمولاً می خوانیم. بقیه اش را نمی خوانیم. بقیه اش چیه؟ بقیه اش این است. اینها آیات پایانی سوره مبارکه انبیاء است. که چقدر آن آیات پایانی آیات جذابی است. به اینجا می رسد. آیه بعدی اش این است. «إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ» (انبیاء/۱۰۶). آیه بعدی اش «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» (انبیاء/۱۰۷) این از جمله آیاتی است که البته همه ی آیات قرآن کریم دوست داشتنی است ولی من این آیات را خیلی دوست دارم. آیات پایانی سوره ... خیلی با آن خاطره دارم. خاطرات تأملی، تفکری، تفسیری، بیانی، توی این ۳-۴ دهه گذشته پر از خاطره است برای من. خیلی شیرین است. اینجا ببینید؛ می فرماید: «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ». خطاب به پیامبر عزیزمان. بعد از این که می گوید «إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ». این مطلبی که ما در زبور نوشتیم که «أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِي الصَّالِحُونَ». این مطلب یک پیام روشن، پیام رسا، پیام فطرت پسند، پیام امیدبخش است برای آن کسانی که اهل بندگی حق هستند. «لِقَوْمٍ عَابِدِينَ». این را داشته باشید. بعد خطابش را متوجه می کند به پیامبر عزیزمان. حالا داشت راجع به یک موضوعی صحبت می کرد. از این به بعد خطابی می شود. «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ». نسبت را حالا ببینید چقدر دقیق است. ما تو را جز برای گستردن رحمت خداوند و مهر الهی برای همه ی عوالم نفرستادیم. مأموریت ویژه ی تو سفره داری مهر خداوند برای همه ی عوالم است. حالا این عالمین را اینجا بیاورید. توی ادبیات قرآن می گویند «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» (فاتحه/۲) معنایش خیلی گسترده می شود. می دانید حداقل معنایش چیه؟ حداقل معنایش این است که همه ی ملت ها، همه ی اقوام، همه ی زبان ها، همه ی گروه ها از انسان ها از این سفره رحمت باید بهره مند بشوند و تو سفره دار هستی. کنار آیه قبلی اش بگذارید نتیجه بگیرد. نتیجه اش این خواهد شد که اراده خدای متعال این است که آن وعده ای که در زبور دادیم، در کتاب های پیشین دادیم این وعده در محیط دین تو تحقق پیدا خواهد کرد و به وسیله تو به سرانجام خواهد رسید. تو یعنی مهدی علیه السلام. امتداد وجود تو در آن نقطه پایانی که این سفره رحمت را که عبارت باشد از این کلیدواژه ها دیگه. همراه هم و معجونس است. بفرمایید علم، تازه شهدهش چشیده خواهد شد. علم، عدالت، امنیت، محبت، رفاه، همه ی این کلیدواژه ها است که ما در عصر ظهور اینها را داریم دیگه و همه در پرتو بندگی خدای متعال و توحید. اینها، این سفره رحمت در محیط آئین تو گسترده خواهد شد. خب این هم می شود آیه بعدی. جالب است باز این آیه هم در ضمنش داریم. روایاتی داریم که این درباره حضرت مهدی علیه السلام نازل شده. ولی اصلاً فرض کنید هیچ روایتی هم نداشته باشیم. شما وقتی مراجعه می کنید این آیه خودش دارد حرف می زند که من درباره چی دارم صحبت می کنم. نسبت خاتم الاوصیاء را اینجا با خاتم انبیاء ببینید و یادتان باشد که در مهدی علیه الصلوة والسلام که سرّ خاتمیت است. خاتمیت پیامبر که خاتم النبیین است راز آن، سرّ آن مهدویت است. یعنی با مهدی علیه الصلوة والسلام است که این خاتمیت تحقق پیدا می کند و الا عقیم است. یعنی هدایت عقیم می شود اگر مهدی نباشد. و اگر مهدویت نباشد خاتمیت پیامبر تحقق پیدا نمی کند و زیر سؤال است. عقیم می شود. این خاتمیتش به این معنا است که این به مقصد نهایی هدایت خواهد رسید. به وسیله چه کسی خواهد رسید؟ به وسیله فرزندی از فرزندان خود او به انجام خواهد رسید. خب بحث ما دیگه کافی است. من آیه بعدی را دیگه که شاید بشود گفت یکی از مشهورترین آیات است این را اشاره می کنم خودتان مراجعه می کنید. بخوانید دیگه آیه اش را. آیه ای است که در بعضی از روایات هست وقتی حضرت علیه السلام متولد شدند این آیه را خواندند. کدام آیه است؟

س: ...

ج: این قدر یواش می خوانید که من نشنیدم. از مشهورترین آیات راجع به حضرت مهدی علیه السلام و موضوع مهدویت است.

س: ...

ج: بله؟

س: ...

ج: نه، نه. آن را ان شاءالله وقت ظهور می خوانند. آیاتی را که شما اشاره کردی.

س: ...

ج: نه، نه. خیلی مشهور است ها!

س: ...

ج: آفرین! احسنتم! «و تُرِيدُ» آن هم از آن آیات است. «و تُرِيدُ أَنْ نَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» (قصص/۵) این هم از آن آیات محکم قرآن است. جای شما خالی یک‌روز صبح جمعه توی حرم حضرت رقیه سلام‌الله علیها توی همین یک فضای ماه شعبان، شعبان المعظمی بود. من آن‌جا برای یک جمع خیلی زیادی از زائران آن حرم مطهر و نورانی قبل از دعای ندبه همین آیه را برای‌شان خواندم. خیلی آیه دل‌نشینی است! «و تُرِيدُ أَنْ نَمَنَّ» این خود اراده باز، ما اراده کردیم. منت بگذاریم. «أَنْ نَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ». که خب این را ان شاءالله مراجعه خواهید فرمود. امیرالمؤمنین علیه‌السلام در نهج‌البلاغه به این آیه استناد کرده. در حکمت دویستم نهج‌البلاغه است. آن‌جا بشارت داده. حضرت می‌فرماید «لَتُعْطِينَ الدُّنْيَا عَلَيْنَا بَعْدَ شِمَاسِهَا عَطْفَ الضَّرُوسِ عَلَى وَكْدِهَا». فرمود امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمود دنیا بعد از این‌که با ما درافتاد، دنیا به ما برخواهد گشت. به‌سوی ما برخواهد گشت. مثالی هم که می‌زنند یک مثال خاصی است. بعد فرمود «و تُرِيدُ أَنْ نَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ» این‌جا حضرت این آیه را می‌خواند امیرالمؤمنین علیه‌الصلوة والسلام. خب آن آیه‌ای هم که شما اشاره کردید «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» (هود/۸۶) این که در سوره مبارکه هود است آیه ۸۶. آیه‌ای است که حضرت موقع ظهور می‌خوانند که أنا بقیة‌الله می‌گویند. و در یک روایت خیلی نورانی هم از امام باقر علیه‌السلام نقل شده، فرمودند بعد از این‌که امام زمان این‌گونه خودش را معرفی کرد، بعد از آن هر کسی با او روبرو می‌شود در سلام می‌گوید السلام علیک یا بقیة‌الله. با این تعبیر از حضرت یاد می‌کند. ذخیره خداوند. این تعبیر. یعنی آن کسی که از همه‌ی انبیاء، از همه‌ی اولیاء، از همه‌ی خوبان میراث‌بری می‌کند، همه فضیلت‌ها، همه‌ی زیبایی‌ها، همه‌ی علم، همه‌ی حکمت، همه‌ی بندگی، همه‌ی توحید، هر چه که آن‌ها داشتند یک‌جا دارد و از همه‌ی آن‌ها هم نمایندگی می‌کند. مخصوصاً از شخص خاتم انبیاء و سیدالاصیاء و حضرت زهرا سلام‌الله علیهم اجمعین، حضرت مهدی علیه‌السلام است. بقیة‌الله است. حالا این هم جالب است که در جریان حضرت شعیب آمده ولی کاملاً ظرفیت تکثیر مصادیق دارد که مصادیق‌هایش خیلی متنوع می‌شوند. مصادیق اعظمش می‌شود حضرت مهدی علیه‌الصلوة والسلام همه‌ی اولیاء در زمان خودشان بقیة‌الله بودند دیگه. در زیارت جامعه هم می‌گویید دیگه، خطاب به همه‌شان می‌گوییم بقیة‌الله. خب ان شاءالله که موفق باشید. این یک ارائه خیلی مختصر درباره این‌که اگر ما بخوایم برویم به ساحت قرآن کریم و موضوع حضرت مهدی علیه‌السلام را ببینیم. آن‌وقت این تازه این بحث برای شما شروع می‌شود که مراجعه بفرمایید. یکی از دوستان حالا اجازه بدهید من پایان جلسه را با کمک شما یک دو سه قدم برویم جلوتر ببینیم شما چه آیاتی توی ذهن شریف‌تان هست از آیات مربوط به حضرت مهدی علیه‌السلام. شاید آقای سلیمانی بخواهد هدیه بدهد. میکروفن نمی‌خواستم بدهی، هدیه می‌خواستم بدهی. عیدی بدهید. خب بفرمایید. از آیاتی که به نظر‌تان می‌رسد درباره حضرت مهدی علیه‌السلام. می‌شنویم. بلند بگویید.

س: بله. حالا آیه‌ای که حالا بسم‌الله الرحمن الرحیم. سلام و عرض ادب خدمت شما و همه‌ی حضار محترم. و تبریک اعیاد شعبانیه.

ج: ان شاءالله مبارک باشد.

س: حالا آیه‌ای که توی ذهنم می‌آید شاید بیشتر مثلاً بخورد به مسئله خود غیبت و انتظار و این‌ها.

ج: آیه‌اش را بخوانید.

س: بسم‌الله الرحمن الرحیم. «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَ صَابِرُوا وَ رَابِطُوا وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» (آل عمران/۲۰۰)

ج: می‌دانید کجا است این آیه؟

س: آخرین آیه سوره مبارکه آل عمران.

ج: سوره آل عمران است. صفحه ۷۶.

ج: دقیق گفتند. بله، بله. از آیات مرتبط با حضرت مهدی علیه السلام است دقیقاً. جمع بندی کل سوره آل عمران است و دعوت به صبر فردی و اجتماعی و داشتن ارتباط با حضرت ولی عصر ارواحنا فداه است. در آن روایت نورانی هم هست که این رابطوا یعنی رابطوا امامکم. رابطوا امامکم. رابطه داشته باشید. یعنی توی ارتباط سازمان یافته با امام علیه السلام باشید. آقا ایشان مستحق جایزه است. می نویسد اسمها را دیگه؟ شاید خیلی زیاد باشد.

س: حاج آقا، بهتر است که ما جایزه را از دستان مبارک شما بگیریم ان شاء الله.

ج: بله.

س: حالا حاج آقای سلیمانی هم به جایش ان شاء الله.

ج: آقای سلیمانی جیب من است.

س: حالا ما خواستیم نقد را بچسبیم.

ج: ببینم چی همراهش هست؟

س: ان شاء الله!

ج: خدا حفظتان کند. دیگه؟ شما بفرمایید.

س: بسم الله الرحمن الرحيم. عرض سلام و ادب و احترام خدمت شما. یک مطلبی را چند روز پیش داشتیم مطالعه می کردیم ما در مورد یاران امام زمان بود. آیه ۱۴۸ سوره بقره. که خداوند آن جا می فرماید که توانایی، مضمون آیه این است.؟؟ که یاران امام زمان در چشم به هم زدنی آن شب، شب ظهور؟؟ امام زمان جمع می کند. ۱۴۸ سوره بقره.

ج: بله. آیه اش را خاطرتان نیست؟

س: نه، آیه اش را ...

ج: من هم هست الان توی گوشه ذهنم اگر دوستان الان کمک می کنند. شما هم می خواهید؟؟ ۱۴۸؟ بله، بله، «وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مَوْلِيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعاً» (بقره/۱۴۸) این هم خیلی آیه تکان دهنده ای است. اتفاقاً از آیات تأویلی است دیگه، می دانید اینها از آیات تأویلی است. یعنی روایت به ما می گوید که این درباره حضرت مهدی علیه السلام است. وقتی که حضرت ظهور می کنند، آن جا خلاصه یک باره همه را فراخوان می کنند. فراخوان می دهند و افراد به صورت، به اعجاز الهی به حضرت از هر جایی که باشند ملحق می شوند. «أَيْنَ مَا» خیلی تعبیر زیبا است ها! «أَيْنَ مَا تَكُونُوا» هر کجا که باشید. یعنی ایران باشید، آمریکا باشید، اروپا باشید، هر جای این زمین که باشید. آفریقا باشید «يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعاً» همه ی شما را خدای متعال آن جا جمع می کند. آن اتفاق بزرگی است از یاران حضرت که سریع به حضرت ملحق می شوند. گروه اول یاران حضرت هستند که به حضرت می پیوندند. به اعجاز ها! یعنی سریع، فوری وقتی حضرت اعلام ظهور کردند اینها در حضور حضرت آماده هستند و آن جا آماده اقدام هستند. خب ممنونم. از شما هم قبول می کنیم.

س: سلام علیکم و رحمة الله.

ج: علیکم السلام.

س: بیخشید؛ دیگه صدا نرسید من مجبورم ... آیات ابتدائی سوره بقره که آن جا که قرآن می فرماید که «ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ» (بقره/۳-۲) این آیه فکر کنم بحث دلالت بر همان اشاره به امام غائب دارد و یک سری ویژگی ها هم در آیه ذکر می کند.

ج: بله. این هم دقیق است. این کلمه «يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ» مصادیق فراوانی دارد از جمله به مسئله غیبت حضرت مهدی علیه الصلوة والسلام است. آفرین! یک صلوات هم بفرستید. شما دارید می نویسد اینها را؟ یا از دست دیگه خارج شد؟

س: ...

ج: می‌نویسید.

س: ...

ج: نه، می‌نویسند ان شاءالله. از خانم‌ها، شما هم بفرمایید.

ج: بله. سلام علیکم. خسته نباشید. «هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينَ الْحَقِّ لِيُطَهِّرَ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» (توبه/۳۳) این آیه در سوره توبه هست. حالا در مورد امام زمان هست. که وقتی می‌آیند جهان را پر از عدل و داد می‌کنند.

ج: خب استحضار دارید که این آیه را من خوانده بودم. توی متن بحث خوانده بودم. دیگه اجازه بدهید که از شما قبول نکنم.

س: خواهش می‌کنم.

ج: شما هم خانم بفرمایید؟؟

س: عرض سلام و خداحوت خدمت شما. من یک سؤالی داشتم. در رابطه با این آیاتی که فرمودید ما می‌توانیم به آیه ۷۱ سوره اسراء هم حالا توجه بکنیم. چون در معنا می‌فرماید که هر کس که امام زمانش را نشناسد و حالا بمیرد به مرگ جاهلیت مرده. این هم می‌توانیم بگوییم؟

ج: آن که روایت است.

س: خب می‌شود به امام زمان و حالا این آیه اشاره کرد؟

ج: آیه ۷۱؟

س: ۷۱ سوره اسراء.

ج: آیه را خاطرتان نیست؟

س: نه متأسفانه.

ج: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ» (اسراء/۷۱). خب این اگر این آیه باشد این مربوط به همه‌ی ائمه علیهم‌السلام است دیگه.

س: بله.

ج: بله. یعنی هر کسی از جمله کسانی که در عصر حضرت مهدی علیه‌السلام هستند با آن حضرت فراخوان می‌شوند در قیامت. ناظر به عصر همه‌ی ائمه است. بنابراین این هم از شما ...

س: متشکر، ممنون.

ج: جسارتاً نمی‌پذیریم. یکی دیگه از آقایان هم بگوید و دیگه ...

س: ...

ج: نه، آیه بخوانید که دیگه ...

س: حاج‌آقا من ...

ج: شما بگویید.

س: آن را از ما قبول نکردید می‌توانیم یک آیه دیگری بگوییم؟

ج: آیه دیگر؟

س: بله.

ج: بفرمایید.

س: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ* وَ الْعَصْرِ* إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» (عصر/۲-۱) این آیه هم از امام صادق فرمودند که عصر زمانی هست که زمان ظهور آقا امام زمان هست و این هم مربوط به صاحب‌الزمان است.

ج: کاملاً درست است. به اضافه این که به دو معنا است. یک معنا همین است که فرمودید عصر. به معنای آن قطعه برگزیده از زمان است که به آن سوگند خورده شده. یک معنا هم اهل معرفت می‌گویند که می‌گویند عصر یعنی انسان کامل که عصاره خلقت است. «وَ الْعَصْرِ» اگر ببینید امام راحل عظیم‌الشأن یک تفسیری دارند بر سوره عصر، می‌گویند این عصر که خداوند به آن قسم می‌خورد یعنی کسی که عصاره آفرینش است. همان مهدی علیه‌الصلوة والسلام خب از آقایان هم شما هم بگو دیگه.

س: سلام و عرض ادب.

ج: علیکم السلام. خیلی از آیاتی که حالا تو ذهنم بود مطرح شد. حالا آیه آخری که می‌خواستم بگویم اگر اشتباه نکنم آیه ۵ سوره مبارکه ابراهیم «وَ ذَكَّرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ» (ابراهیم/۵) اگر اشتباه نکنم به ایام حالا ظهور تا یک حدودی اشاره دارد.

ج: «وَ ذَكَّرَهُمْ» نمی‌دانم. این را باید ببینیم که آیا روایت روایت مثلاً خاصی دارد؟ شما دیدید؟ خاطرتان است یا نه؟

س: ...

ج: نه دیگه، باید مراجعه کنیم.

س: بخوانم؟

ج: خیلی خب، مثل این که تمام نمی‌شود.

س: می‌بخشید. می‌خواستم کلام ایشان را کامل کنم. که می‌گویند ایام خدا را یادآوری کنید که سه روز است. روز رجعت، روز قیامت و روز ظهور که فکر می‌کنم از امام محمد باقر باشد.

ج: آهان؛ تأیید می‌کنند این خانم که. متشکرم! حالا ما اجمالاً براساس شهادت ایشان از شما قبول می‌کنیم ولی باید مراجعه کنیم آیه را دقیق‌تر ببینیم دیگه.

س: ...

ج: بله، بله، بعد از پیروزی و این‌ها است. آیه مشهوری است. «ذَكَّرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ». منتها آیا این که تأویل شده به یوم‌المهدی این آن نکته‌ای است که محل دقت است. خیلی خب.

س: آقا امام باقر علیه‌السلام است که ظاهراً ...

ج: وارد، ورود شد ... خیلی خب. خدا را شکر دیگه همه چیز در دسترس هست دیگه. بله. متشکرم! خب خیلی خوب بود الحمدلله! فکر می‌کنم اگر باز وقت باشد شماها آمادگی‌اش را دارید که هم‌چنان از این نمونه‌ها از قرآن کریم ... این قدر آیات فراوان است درباره حضرت مهدی علیه‌السلام و اجازه بدهید بحث‌مان را با سوره مبارکه قدر به پایان ببریم. بله، سوره قدر. «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ* إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ* وَ مَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ* لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ*»

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ». این سوره مبارکه هم یک دلالت ویژه‌ای دارد بر حضرت ولی‌الله الاعظم ارواحنا فداه. به ما هم گفته شد که اگر خواستید با دیگران درباره موضوع امامت مباحثه کنید به‌جای این که از روایت بیاورید با قرآن مباحثه کنید. اگر هم خواستید از قرآن بیاورید سوره قدر را بیاورید. من این را تجربه کردم. در مسجدالحرام یک‌وقتی با یکی از علماء وهابی با یک داستان‌های مفصلی که وقت‌تان را نمی‌گیرم، با همین سوره مبارکه من احتجاج کردم. نتوانست جواب بدهد. بعد کشید کار به یک مقدار جاهای خطرناک. وقتی که نتوانستند از عهده بریابند. بله، این هم خاطره ما است در سوره مبارکه قدر. که ما براساس همین سوره استدلال می‌کنیم که الان چون قدر، شب قدر هر ساله تکرار می‌شود. و فرشته‌ها نازل می‌شوند. بر چه کسی نازل می‌شوند؟ آن کسی که فرشته‌ها بر او نازل می‌شوند کی هست؟ که به‌وسیله او شب قدر قدر می‌شود؟ به این ترتیب یعنی حجت خدا در بین شما هست. یعنی موعود موجود است. سوره قدر دلالتش خیلی قوی است. بر موضوع ولایت و ولی‌الله الاعظم ارواحنا فداه.

خب امیدوارم ان شاءالله خداوند تبارک و تعالی به‌حق خود آن حضرت و به حق عظیمی که بر گردن همه‌ی ما دارد که حق حیات است موانع ظهور آن حضرت را مرتفع کند! قلب مقدسش را از ما راضی کند! توفیق انس با کلام الهی و قرآن عظیم را به ما روزی کند! توفیق انس با خود آن حضرت را به همه‌ی ما کرامت کند! امیدواریم خداوند تبارک و تعالی ارواح مطهر شده‌ها، امام راحل عظیم‌الشأن، شهدای راه حضرت مهدی علیه‌السلام، کسانی که برای زمینه‌سازی ظهور آن حضرت جان شیرین‌شان را اهداء کردند، همه‌شان را با حضرت اباعبدالله علیه‌السلام محشور کند! خدا را قسم می‌دهیم به‌حق محمد و آل محمد نصرت خودش را بر عزیزان ما در فلسطین، در غزه، در جبهه مقاومت نازل کند! در هر جای دنیا بر مظلومین نصرت خودش را نازل کند! دشمنان اسلام، دشمنان بشریت در صدر آن‌ها آمریکای جهان‌خوار، رژیم صهیونیستی، اعوان و انصارشان را هم بیش از این خوار و رسوا کند! به برکت صلوات بر محمد و آل محمد. اللهم صل علی محمد و آل محمد.

پایان